

## A szombathelyi püspöki palota

### Der Szombathelyer Bischofspalast – The Episcopal in Szombathely

2004 végén látott napvilágot Szombathelyen három nyelven a nemes veretű, csodálatos száz oldalas képes album, mely kiállításában és tartalmában egyaránt elismerésre méltó. Írta Sill Aba Ferenc és Konkoly István, fényképezte Kovács Géza. Fordító: Hoffmann Judith (német) és Kappel Katalin (angol).

Mária Terézia királynő 1777-ben alapította meg a Szombathelyi Püspökséget, élére kinevezve Szily János püspököt. Ekkor indult erőteljes fejlődésnek Szombathely. Olyan nagyszabású építkezések indultak, melyek a mai városra is hatással voltak. Felépült a híres barokk épületegyüttes, a Püspöki Palota (itt vendégeskedett 1991-ben II. János Pál pápa), a Székesegyház, a Papi Szeminárium és az Eölbey-ház.

A Püspöki Palotát Hefele Menyhért bécsi építész – Szily püspök elképzelése szerint – megtervezte, majd 1778 és 1783 között megalkotta az épületet. 1783-ban elkészült a palota belső díszítése is. A megvalósult, kétemeletes, városi palota jellegű épület egyike lett az ország legszebb késő barokk (copf) stílusú műemlékének. Egyidőben készült a pozsonyi prímási palotával, amit Hefele Batthyány József hercegprímás megbízásából emelt, így az épületek kiképzésükben több rokon vonást mutatnak. Az épület külső pompájával párosul belső díszítése és berendezése. Gondosság és igényesség jellemző a két híres festőművész, Anton Maulbertsch és Stefan Dorffmeister munkájára is. A kapubejárat fölötti nagyterem Savaria történetét ábrázoló négy falfestményét és a mennyezet freskóit Maulbertsch készítette. A földszinten lévő Sala Terrena nevű terem volt Magyarország első régészeti múzeuma, amelynek falain pedig Dorffmeister 1784-ben készült freskói láthatók.

A nagyterem parkánya feletti részen a kereszténység történetének képei láthatók, jelezve, hogy Savariába is elérkezett az új történelmi kor. Erre utal a két savariai szent ábrázolása: Szent Márton itt született, Szent Quirinus pedig itt szenvedett vértanúságot. Dorffmeister festményei az épület három helyszínén is megtalálhatók.

Az utókor hálával tartozik az egyházmegye első püspökének, mert a palota építészeti és festészeti munkáinak pénzügyi fedezetét jelentős mértékben saját jövedelméből biztosította. A püspök utódai jó gazdái voltak a palotának, és nagy gonddal őrizték az értékeket (Gróf Mikes János, dr. Fábíán Árpád megyéspüspökök, de Harras Gróf Herzan Ferenc bíboros is).

A szombathelyi püspöki rezidencia a mai napig viseli a rangos Püspökvár nevet. Ugyanis a mai Püspöki Palota helyén már a 10. században egy vár állt. A most boldoggá avatott IV. Károly magyar király (Habsburg Ottó édesapja) 1921-ben két hétig volt a palota vendége, amikor kísérletet tett trónjának visszaszerzésére.

A főhomlokaton emléktábla örökíti meg az építés kezdetét, az építető püspök nevét és címerét. Az attikafalon lévő tábla felirata: „EPISCOPUM SABARIENSE IOANNES SZILY PRIMUS EPISCOPUS SABARIENSIS F. F. ANNO MDCCLXXXI.” (Szombathelyi püspökség = Püspöki Palota, építette Szily János, Szombathely első püspöke 1781. évben.) A benti díszes lépcsőházból a palota reprezentatív termei következnek. A folyosón a szombathelyi püspökök galériája: Felsőcsopori Szily János (1777–1799), Harras Gróf Herzan Ferenc bíboros

(1799–1804), Perlaki Somogy Lipót (1806–1822), Böle András (1824–1843), Balassa Gábor (1844–1851), Szenczy Ferenc (1852–1869), Szabó Imre (1869–1881), Hidasy Kornél (1882–1900), István Vilmos (1901–1910), Zabolai Gróf Mikes János (1911–1935), Gröss József (1936–1944), Kovács Sándor (1944–1972), dr. Fábíán Árpád (1972–1986) és dr. Konkoly István (1987–).

A katolikus egyház művészettörténeti értékű könyvalkotása bemutatja az épület külső jezeit majd az épület belseje fejezetekkel indítja tartalmi anyagát, majd a belső díszítő elemei, bútorok, berendezési tárgyak, festmények, szobrok bemutatását követően a Herzan könyvtárral, az egyházmegyei múzeum (Sala Terrena) műtárgyaival, végül az épület emlékhelyeivel és a patinás vendégkönyvvel egy-egy külön fejezetben.

A gondolatébresztő, érdekes előszót dr. Konkoly István szombathelyi megyéspüspök atya szíves hozzáértéssel nyújtja a kedves olvasóközönségnek.

---

---

### TISZTELETTELJES KÉRÉS ELŐFIZETŐINKHEZ!

Bízunk abban, hogy továbbra is töretlen támogatói, előfizetői maradnak lapunknak. Ennek reményében kérjük minden kedves Előfizetőnket, régieket és újakat, hogy a 2006. évi előfizetési díjat, amely 1300 forint, az alábbi számlára befizetni szíveskedjenek: OTP Csongrád Megyei Igazgatóság, Szeged, Módszertani Közlemények, 11735005-20003933.

Köszönjük megértésüket és támogatásukat.

A MÓDSZERTANI KÖZLEMÉNYEK KIADÓHIVATALA

Kiadja a Módszertani Közlemények Baráti Társasága  
A kiadásért felel: *Dr. Siposné dr. Kedves Éva*  
Kiadóhivatal: 6725 Szeged, Hattyas sor 10. Telefon: 62 544-000/6346  
Szerkesztőség: 6725 Szeged, Hattyas sor 10.  
E-mail cím: [tedit@jgytf.u-szeged.hu](mailto:tedit@jgytf.u-szeged.hu)  
Évente 5 alkalommal jelenik meg: Évi előfizetés díja: 1300 Ft.  
A címlapot tervezte: *Fischer Ernő*  
Megjelent: 2100 példányban  
Juhász Nyomda Kft. Szeged  
Felelős vezető: *Juhász Péter* ügyvezető  
ISSN 1219-0608